

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου της, σχετικά με την ποινικοποίηση πράξεων ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης, που διαπράττονται μέσω Συστημάτων Υπολογιστών- Μεταφορά στο ελληνικό δίκαιο της οδηγίας 2013/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών και την αντικατάσταση της απόφασης – πλαισίου 2005/222/ΔΕΥ του Συμβουλίου, ρυθμίσεις σωφρονιστικής και αντεγκληματικής πολιτικής και άλλες διατάξεις»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ραγδαία ανάπτυξη της χρήσης του Διαδικτύου (Internet), η ψηφιοποίηση, η σύγκλιση κι η εκτεταμένη διασύνδεση των συστημάτων πληροφοριών, παρέχουν σημαντική διευκόλυνση στη διάπραξη ποινικών αδικημάτων διασυνοριακού χαρακτήρα.

Η «κυβερνοεγκληματικότητα» (“cybercriminality”), δηλαδή η διάπραξη ποινικών αδικημάτων μέσω του Διαδικτύου, συνιστά μια εξαιρετικά σοβαρή απειλή, η οποία στρέφεται όχι μόνο κατά φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, αλλά και κατά της εύρυθμης λειτουργίας των Κρατών (κυβερνοπόλεμος). Σημαντικές δυσχέρειες στην αποτελεσματική καταστολή των διασυνοριακού χαρακτήρα των εγκλημάτων που τελούνται στο διαδίκτυο προκαλεί η αρχή της εδαφικότητας η οποία διέπει την εφαρμογή των κανόνων του ποινικού δικαίου. Είναι ευνόητο ότι για την αντιμετώπιση του εγκλήματος στο διαδίκτυο απαιτείται η ανάληψη διεθνούς δράσης, αλλά και η στενή, συνεχής και αποτελεσματική δικαστική συνεργασία μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κρατών. Η ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για την καταπολέμηση της κυβερνοεγκληματικότητας προϋποθέτει την ύπαρξη κατάλληλου, δεσμευτικού και αποτελεσματικού νομοθετικού πλαισίου.

Το 1997, το Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣΕ), ανέλαβε την πρωτοβουλία για την συγκρότηση μιας ειδικής επιτροπής εμπειρογνομόνων, με σκοπό την υιοθέτηση της κατάλληλης νομοθεσίας και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για την

αντιμετώπιση της εγκληματικότητας στον Κυβερνοχώρο ("cyber-space"). Καρπός της προσπάθειας αυτής ήταν η κατάρτιση της υπ' αριθ.185 Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης "για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο", η οποία υπεγράφη στη Βουδαπέστη την 23.11.2001.

Την 12^η Αυγούστου 2013 εξεδόθη η υπ' αριθ. 2013/40/ΕΕ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιου 2005/222/ΔΕΥ του Συμβουλίου. Στόχος της Οδηγίας αυτής είναι η εναρμόνιση της ποινικής νομοθεσίας των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα επιθέσεων κατά συστημάτων πληροφοριών, με τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των σχετικά προβλεπόμενων κυρώσεων, τη βελτίωση της συνεργασίας των αρμόδιων αρχών των Κρατών-Μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών ή άλλων υπηρεσιών επιφορτισμένων με την επιβολή του νόμου, καθώς και των αρμόδιων ειδικευμένων οργανισμών και φορέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κοινωνία εξαρτάται σε υψηλό και συνεχώς αυξανόμενο βαθμό από τα πληροφοριακά συστήματα. Η ομαλή λειτουργία και η ασφάλειά τους είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς και μιας ανταγωνιστικής και καινοτόμου οικονομίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι επιθέσεις κατά των συστημάτων πληροφοριών, συνδεδεμένες ή μη με τη δράση του οργανωμένου εγκλήματος ή τρομοκρατικών οργανώσεων, συνιστούν συνεχώς αυξανόμενη απειλή, τόσο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και παγκοσμίως. Οι ανησυχίες εντείνονται για το ενδεχόμενο τρομοκρατικών επιθέσεων ή επιθέσεων με πολιτικά κίνητρα κατά των συστημάτων πληροφοριών, που αποτελούν μέρος των υποδομών ζωτικής σημασίας των Κρατών-μελών της Ένωσης.

Τα παραπάνω συνιστούν απειλή για την ασφάλεια της κοινωνίας της πληροφορίας, αλλά και για την εγκαθίδρυση στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενός ενιαίου χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Συνεπώς, απαιτείται απάντηση στο επίπεδο της Ένωσης και βελτιωμένη συνεργασία και συντονισμός σε διεθνές επίπεδο. Ένας τρόπος για την επίτευξη των παραπάνω είναι η υιοθέτηση μεταξύ των Κρατών Μελών κοινής νομοθετικής προσέγγισης κατά τη θέσπιση των στοιχείων της αντικειμενικής υπόστασης των ποινικών αδικημάτων που περιλαμβάνονται στη

Σύμβαση της Βουδαπέστης και στην υπ' αριθ. 2013/40/ΕΕ οδηγία, όπως αναλυτικά αναφέρονται στη συνέχεια.

Με το παρόν νομοθέτημα πέραν των ανωτέρω, κυρώνεται επίσης το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Σύμβασης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο σχετικά με την ποινικοποίηση πράξεων ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης, που διαπράττονται μέσω Συστημάτων Υπολογιστών, το οποίο υπεγράφη την 28.1.2003 στο Στρασβούργο.

Β. Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ

Η Σύμβαση για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο είναι ένα πρωτοποριακό κείμενο, με το οποίο επιδιώκεται η θέσπιση κανόνων δικαίου, με σκοπό την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας στο Διαδίκτυο (Internet).

Η Σύμβαση αποβλέπει :

1. Στην εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών σε ό,τι αφορά στην ποινικοποίηση συγκεκριμένων συμπεριφορών, όπως είναι η παράνομη πρόσβαση σε σύστημα υπολογιστή, η διάδοση υλικού παιδικής πορνογραφίας κλπ και στην υποχρέωση επιβολής των κατάλληλων ποινικών κυρώσεων για τον κολασμό τους.

2. Στη συμπλήρωση των δικονομικών διατάξεων, που ισχύουν στα Συμβαλλόμενα Μέρη (ΣΜ), προκειμένου να βελτιωθεί η δυνατότητα των Δικαστικών και Αστυνομικών Αρχών να διεξάγουν τις έρευνές τους «σε πραγματικό χρόνο» (“in real time”, “en temps reel”), ώστε να συλλέγουν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία, στα γεωγραφικά όρια της εκάστοτε εθνικής επικράτειας, πριν τα στοιχεία αυτά χαθούν και

3. Στην προσαρμογή των κανόνων που περιέχονται στις Συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, σχετικά με την έκδοση και τη δικαστική συνδρομή.

Πέραν των παραδοσιακών τρόπων επικοινωνίας, η Σύμβαση προβλέπει τη δημιουργία ενός δικτύου σημείων επαφής τα οποία θα λειτουργούν, σε εικοσιτετράωρη βάση, όλες τις ημέρες της εβδομάδας.

Η Σύμβαση δεν έχει ως μόνο αντικείμενο την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας στον Κυβερνοχώρο υπό στενή έννοια (γνήσια εγκλήματα του διαδικτύου), αφού εφαρμόζεται και σε ποινικά αδικήματα η καταστολή των οποίων

προϋποθέτει τη συλλογή αποδείξεων ηλεκτρονικής φύσης (εγκλήματα δια του διαδικτύου).

Η Σύμβαση, στο πρώτο άρθρο του πρώτου κεφαλαίου της, περιλαμβάνει, συγκεκριμένους ορισμούς για τον προσδιορισμό ορισμένων εννοιών, τεχνικής φύσης, από τις οποίες όμως συναρτάται η εφαρμογή της και ειδικότερα των εννοιών: «σύστημα υπολογιστή», «δεδομένα υπολογιστών», «δεδομένα κίνησης» και «πάροχος υπηρεσιών».

Εν συνεχεία, στο πρώτο τμήμα του δεύτερου κεφαλαίου της, οριοθετείται η έννοια της «κυβερνοεγκληματικότητας» και προσδιορίζονται τα συγκεκριμένα αδικήματα, κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η ιδιαιτερότητα κάθε εσωτερικής έννομης τάξης, με την υιοθέτηση, δηλαδή, «εύκαμπτων» εννοιών και την παροχή στα Συμβαλλόμενα Μέρη (ΣΜ) δυνατότητας διατύπωσης επιφυλάξεων στην εφαρμογή ορισμένων διατάξεων.

Περαιτέρω, με τα άρθρα 2 έως και 6 τιμωρούνται τα αδικήματα που στρέφονται κατά των δικτύων πληροφοριών και επιβάλλεται στα Συμβαλλόμενα Μέρη η υποχρέωση να χαρακτηρίσουν ως αξιόποινες, πράξεις που αποσκοπούν στην από πρόθεση πρόκληση βλάβης στα δίκτυα, την ακεραιότητα, τη διαθεσιμότητα των δεδομένων ή των συστημάτων πληροφορικής και ειδικότερα την παράνομη πρόσβαση (άρθρο 2), την υποκλοπή (άρθρο 3), την παρεμβολή σε δεδομένα (άρθρο 4) και τις παρεμβολές σε συστήματα (άρθρο 5). Σε ό,τι αφορά το άρθρο 6, αυτό αποβλέπει στην απαγόρευση α) τόσο της κατασκευής, της κατοχής όσο και της διανομής ή της διάθεσης προγραμμάτων υπολογιστών, όπως οι αποκαλούμενοι στην «γλώσσα» της πληροφορικής : ιοί (“viruses”, “virus”), «σκουλήκια» (“worms”, “vers”), «Δούρειοι Ίπποι» (“Trojan Horses”, “Chevaux de Troie”) και άλλα παρεμφερούς φύσης μέσα, που καθιστούν δυνατή τη διάπραξη ποινικών αδικημάτων, β) όσο και της διακίνησης συνθηματικών λέξεων (“passwords”, “mots de passe”) ή κωδικών πρόσβασης. Σημειωτέον ότι, με το άρθρο αυτό, δεν επιβάλλεται στα Συμβαλλόμενα Μέρη οποιαδήποτε απαγόρευση νόμιμων ενεργειών, όπως είναι η δημιουργία μέσων για την καταπολέμηση των ιών ή προγραμμάτων ασφάλειας των συστημάτων πληροφορικής.

Με τα άρθρα 7 και 8 προβλέπεται η υποχρέωση των Συμβαλλόμενων Μερών να καταστήσουν αξιόποινες την πλαστογραφία και την απάτη μέσω υπολογιστή, αντιστοίχως.

Με το άρθρο 9 επιβάλλεται στα Συμβαλλόμενα Μέρη η υποχρέωση να καταστήσουν αξιόποινες συμπεριφορές που σχετίζονται με την παιδική πορνογραφία. Το πεδίο εφαρμογής της τελευταίας αυτής διάταξης είναι ιδιαιτέρως ευρύ, δεδομένου ότι με αυτή καλύπτεται η απαγόρευση της παραγωγής, διάδοσης [ιδίως μέσω Συνδέσμων Υπερ-κειμένων (“liens hypertextes”)], η τηλεφόρτωση ή η απλή κατοχή υλικού παιδικής πορνογραφίας περιλαμβανόμενης και της οπτικής αναπαραγωγής προσώπων ηλικίας κάτω των 18 ετών (ή κάτω των 16 ετών για τα Συμβαλλόμενα Μέρη που έχουν θεσπίσει το όριο αυτό), ενηλίκων που εμφανίζονται ως ανήλικοι καθώς και κάθε εικονικής, αναπαράστασης ανηλίκων που επιδίδονται σε σεξουαλικές πράξεις. Η δυνατότητα διατύπωσης, από τα Συμβαλλόμενα Μέρη, επιφυλάξεων, παρέχεται μόνον σε ό,τι αφορά στην απλή κατοχή ή στην τηλεφόρτωση (“telechargement”) εικονικού υλικού παιδικής πορνογραφίας (“materiel pornographique virtuel”). Σημειωτέον ότι το θέμα της παιδικής πορνογραφίας έχει ρυθμιστεί προσφάτως (Ιούνιος 2014) με το άρθρο 8 του ν. 4267/2014, το οποίο τροποποίησε το άρθρο 348Α του Ποινικού Κώδικα, οι δε ουσιαστικές του διατάξεις εφαρμόζονται *mutatis mutandis* και σε εγκλήματα του Κυβερνοχώρου.

Με τη διάταξη του άρθρου 10 αντιμετωπίζονται εγκλήματα σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, εφ' όσον αυτά διαπράττονται για εμπορικούς σκοπούς, αποβλέπουν δηλαδή στην επίτευξη κέρδους.

Οι διατάξεις των άρθρων 11 έως και 13 της Σύμβασης ρυθμίζουν ζητήματα ευθύνης και ποινικών κυρώσεων, με τη θέσπιση ορισμένων γενικής φύσης αρχών που επαναλαμβάνουν, κατά βάση, τις κλασικές ρήτρες που περιέχουν οι Ευρωπαϊκές Συμβάσεις, που αφορούν σε θέματα ποινικού δικαίου. Πέραν της ποινικής ευθύνης των φυσικών προσώπων, προβλέπεται ακόμη η επιβολή κυρώσεων και σε βάρος νομικών προσώπων, οι οποίες μπορεί να είναι ποινικής, διοικητικής ή αστικής φύσης.

Η Σύμβαση δεν περιέχει ειδικές ρυθμίσεις για την ποινική ευθύνη των παρόχων υπηρεσιών Διαδικτύου, σχετικά με το περιεχόμενο των μηνυμάτων που στέλνονται από τους χρήστες του Διαδικτύου ή τους συνδρομητές τους. Οι πάροχοι

υπηρεσιών Διαδικτύου διέπονται σε ό,τι αφορά τις αξιόποινες πράξεις που τελούνται από τους υπαλλήλους τους για λογαριασμό τους, από τις κείμενες διατάξεις. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στα Συμβαλλόμενα Μέρη που είναι ταυτόχρονα Κράτη-Μέλη (ΚΜ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), διέπονται από τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/31/ΕΚ σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο και από τις θεμελιώδεις αρχές της ποινικής ευθύνης που θεσπίζονται από την ποινική νομοθεσία εκάστου Κράτους.

Με το δεύτερο τμήμα του δεύτερου κεφαλαίου της Σύμβασης, επιδιώκεται, η ενίσχυση των δικονομικών δυνατοτήτων των Συμβαλλομένων Μερών, με τη θέσπιση διαδικασιών που είναι περισσότερο προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν τις έρευνες που διενεργούνται στις περιπτώσεις των εγκλημάτων, τα οποία τελούνται μέσω συστημάτων υπολογιστών.

Με βάση τον πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, επιδιώκεται, με τις διατάξεις των άρθρων 14 έως και 21 της Σύμβασης, η βελτίωση των δυνατοτήτων των Συμβαλλόμενων Μερών να διεξάγουν στα δίκτυα έρευνες σε πραγματικό χρόνο (“in real time”, “en temps reel”) ανεξαρτήτως του είδους των διαπραττόμενων εγκλημάτων και να συλλέγουν τις αναγκαίες για τη στοιχειοθέτησή τους ηλεκτρονικές αποδείξεις, πριν αυτές χαθούν οριστικά. Η διαρκής και μυστική παρακολούθηση των δικτύων δεν είναι επιτρεπτή. Στην περίπτωση που η δυνατότητα παρακολούθησης παρέχεται από τη Σύμβαση, αυτή υπόκειται σε όλες τις εγγυήσεις και τις προστατευτικές ρήτρες που προβλέπονται από την εσωτερική νομοθεσία, ρήτρες και εγγυήσεις που πρέπει να είναι ανάλογες με τη φύση και τις ειδικές περιστάσεις διάπραξης του συγκεκριμένου αδικήματος (άρθρο 15).

Τα άρθρα 16 έως και 18 της Σύμβασης αφορούν στη διατήρηση, κοινοποίηση, διάδοση και γνωστοποίηση των δεδομένων. Αποβλέπουν, επίσης, στην προσαρμογή των μέσων έρευνας στον προσωρινό χαρακτήρα που εμφανίζουν τα δεδομένα στα δίκτυα, παρέχοντας την αναγκαία νομοθετική πρόβλεψη για τη διενέργεια των επείγουσών ενεργειών εκ μέρους των δικαστικών αρχών, με σκοπό την παρεμπόδιση της εξαφάνισης ή της απάλειψης δεδομένων, τα οποία είναι απαραίτητα για τη διεξαγωγή της έρευνας. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν την κατεπείγουσα διατήρηση από τους παρόχους όλων των τύπων δεδομένων που έχουν αποθηκευθεί από αυτούς (άρθρο 16) αλλά και επαρκούς ποσότητας δεδομένων κίνησης που να καθιστούν δυνατό τον εντοπισμό

των παρόχων υπηρεσιών, αλλά και της διαδρομής μέσω της οποίας έλαβε χώρα ορισμένη επικοινωνία (άρθρο 17) και την παράδοση στις αρμόδιες Αρχές του συνόλου των δεδομένων που έχουν παγώσει.

Μετά την έκδοση των αποφάσεων C-293/12 και C-594/12 του ΔΕΕ που αναφέρονται στη διατήρηση των δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία στο πλαίσιο της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών και τη σχέση αυτών με τα άρθρα 7, 8 και 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ζήτημα της διατήρησης δεδομένων τίθεται σε νέες βάσεις.

Η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης προβλέπει ακόμη την υποχρέωση των Συμβαλλόμενων Μερών να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να μπορούν να διατάξουν πρόσωπα ευρισκόμενα στην επικράτειά τους να παραδώσουν δεδομένα υπολογιστή που βρίσκονται υπό τον έλεγχό τους και που είναι αποθηκευμένα σ' ένα σύστημα υπολογιστή ή σε ένα μέσο αποθήκευσης δεδομένων υπολογιστή, αλλά και τους παρόχους υπηρεσιών, που παρέχουν υπηρεσίες στην Επικράτειά τους να παραδώσουν συνδρομητικές πληροφορίες .

Το άρθρο 19 προβλέπει την έρευνα και την πρόσβαση σε υπολογιστή (παρ.1) ή σε δίκτυα υπολογιστών εφόσον αυτά παραμένουν εντός της επικράτειας (παρ.2) (έρευνα από απόσταση ή τηλε-έρευνα) και δέσμευση δεδομένων (παρ.3).

Το άρθρο 20 ρυθμίζει τη συλλογή και αποθήκευση σε πραγματικό χρόνο, δηλαδή κατά τη μετάδοση, των δεδομένων κίνησης που μπορεί να γίνονται απ' ευθείας από τις διωκτικές αρχές ή από τους παρόχους υπηρεσιών του διαδικτύου, σύμφωνα με τις τεχνικές τους δυνατότητες.

Το άρθρο 21 ρυθμίζει τη συλλογή και καταγραφή δεδομένων περιεχομένου σε πραγματικό χρόνο, προκειμένου για σοβαρά εγκλήματα που προσδιορίζονται από την εσωτερική νομοθεσία.

Το τρίτο τμήμα του δεύτερου κεφαλαίου της Σύμβασης αφορά στη δικαιοδοσία. Αρχικά κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος έχει δικαιοδοσία αν η παράβαση έλαβε χώρα εντός της επικράτειάς του, αλλά και όταν το έγκλημα διαπράχθηκε από υπήκοό του, εφόσον αυτή είναι ποινικά κολάσιμη στον τόπο που διαπράχθηκε ή αν διαπράχθηκε εκτός της εδαφικής δικαιοδοσίας ενός Κράτους. Περαιτέρω, με το τρίτο κεφάλαιο της Σύμβασης επιχειρείται η προσαρμογή των κλασικών κανόνων των Συμβάσεων του 1957 και 1959 που αφορούν την έκδοση και τη δικαστική συνδρομή

και παρέχεται η αναγκαία νομοθετική πρόβλεψη για τη διευκόλυνση της συνεργασίας με όλα τα Κράτη και ιδίως αυτά που βρίσκονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ηπείρου, που δεν έχουν κυρώσει τις προαναφερθείσες Συμβάσεις (άρθρο 23).

Το άρθρο 24 περιλαμβάνει ορισμένους κανόνες σχετικά με την έκδοση για τα προβλεπόμενα από τη Σύμβαση αδικήματα, για την εφαρμογή των οποίων πρέπει να προβλέπεται η επιβολή ποινής φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους.

Το άρθρο 25 καθορίζει τις γενικές αρχές που διέπουν την αμοιβαία συνδρομή, καθορίζονται οι διαδικασίες παροχής συνδρομής σε περιπτώσεις που δεν υπάρχει σχετική Σύμβαση ή Συμφωνία. Οι προϋποθέσεις παροχής συνδρομής (το διττό αξιόποινο δεν αποτελεί, κατ' αρχήν, προαπαιτούμενο για την ενεργοποίηση ορισμένων μέτρων) και οι σχετικές διαδικασίες έχουν απλοποιηθεί, οι λόγοι άρνησης παροχής συνδρομής έχουν περιορισθεί και η εκτέλεση των σχετικών μέτρων έχει επιταχυνθεί (άρθρο 27).

Θεσπίζονται ακόμη κανόνες με τους οποίους επιδιώκεται η απλοποίηση της αυθόρμητης παροχής πληροφοριών (άρθρο 26).

Σε ό,τι αφορά στην ανταλλαγή πληροφοριών και ιδίως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των διαφόρων Κρατών που κάνουν χρήση της δικαστικής συνδρομής και ιδίως των τρίτων χωρών που δε διαθέτουν εσωτερική νομοθεσία που να παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας των προσωπικών δεδομένων, το άρθρο 28 περιλαμβάνει ορισμένους στοιχειώδεις κανόνες σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών με τα Κράτη αυτά. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το προστατευτικό καθεστώς των προσωπικών δεδομένων που προβλέπεται τόσο από την εν ευρεία έννοια ευρωπαϊκή έννομη τάξη (δηλαδή ιδίως την υπ' αριθ. 108 Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων¹) όσο και από το Κοινοτικό Δίκαιο, δεν εφαρμόζεται από όλα τα υπογράφοντα την παρούσα Σύμβαση Κράτη, τα οποία δεν είναι όλα Κράτη-Μέλη της ΕΕ.

Με τις διατάξεις των άρθρων 29 έως και 34 ρυθμίζονται από δικονομική άποψη τα ζητήματα της ταχείας διατήρησης των δεδομένων (άρθρο 29), της αποκάλυψης των δεδομένων (άρθρο 30), των ερευνών και κατασχέσεων αποθηκευμένων δεδομένων (άρθρα 31 και 32) και τα της υποκλοπής δεδομένων

¹ Η Σύμβαση αυτή έχει κυρωθεί από την Χώρα μας με τον νόμο 2068/1992, ΦΕΚ Α 118.

κίνησης και περιεχομένου (άρθρα 33 και 34). Προβλέπεται, ειδικότερα, η δυνατότητα διασυνοριακής πρόσβασης σε δεδομένα χωρίς την τήρηση της διαδικασίας παροχής δικαστικής συνδρομής σε δύο μόνον περιπτώσεις (άρθρο 32): σε δεδομένα στα οποία έχει πρόσβαση το κοινό (“data publicly available”, “donnees accessibles au public”, “ανοικτά δεδομένα”) και σε δεδομένα στα οποία το Συμβαλλόμενο Μέρος απέκτησε πρόσβαση ή έλαβε μέσω ενός συστήματος υπολογιστή που βρίσκεται στην Επικράτειά του και για τα οποία έχει λάβει τη νόμιμη και εκούσια συγκατάθεση του προσώπου που έχει το νόμιμο δικαίωμα να τα διαθέσει σε αυτό μέσω του συστήματος υπολογιστή.

Το άρθρο 35 προβλέπει τη δημιουργία ενός δικτύου σημείων διαρκούς επαφής για τη διευκόλυνση της ταχείας επεξεργασίας των αιτημάτων συνδρομής που προέρχονται από την αλλοδαπή.

Το τέταρτο κεφάλαιο της Σύμβασης περιλαμβάνει τις τελικές διατάξεις, ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την υπογραφή, την έναρξη ισχύος της (άρθρο 36), την προσχώρηση (άρθρο 37), την καταγγελία (άρθρο 47), το εδαφικό πεδίο εφαρμογής (άρθρο 38), τις δηλώσεις και τις επιφυλάξεις (άρθρα 40,42 και 43), τις τροποποιήσεις (άρθρο 44) και τα θέματα επίλυσης τυχόν αναφυόμενων από την ερμηνεία και την εφαρμογή της διαφορών (άρθρο 45).

Το άρθρο 41 αποτελεί μια καινοτομία στο διεθνές ποινικό δίκαιο δεδομένου ότι επιτρέπει τη διαφοροποίηση της εφαρμογής της Σύμβασης από τα Ομοσπονδιακά Κράτη, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που διέπουν τις σχέσεις αυτών με τις επί μέρους κρατικές οντότητες από τις οποίες αυτά συγκροτούνται.

Τέλος, το άρθρο 46 προβλέπει τη διενέργεια απολογισμού σχετικά με τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της και τη δυνατότητα διατύπωσης προτάσεων για την τροποποίησή της μετά την πάροδο τριετίας από τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης.

Γ. Η ΟΔΗΓΙΑ 2013/40/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ – ΠΛΑΙΣΙΟΥ 2005/222/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.

Το άρθρο 1 της Οδηγίας ρυθμίζει το αντικείμενό της, που προσδιορίζεται ειδικότερα ως θέσπιση των απαραίτητων κανόνων σχετικά με τα ποινικά αδικήματα

και τις αντίστοιχες κυρώσεις στον τομέα των επιθέσεων κατά των συστημάτων πληροφοριών. Ως σκοποί της οδηγίας αναφέρονται η διευκόλυνση της πρόληψης των αδικημάτων αυτών και η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ δικαστικών και άλλων αρμόδιων αρχών.

Στο άρθρο 2 περιέχονται οι βασικοί ορισμοί για τους όρους: α) «σύστημα πληροφοριών», β) «ηλεκτρονικά δεδομένα», γ) «νομικό πρόσωπο» και δ) «χωρίς δικαίωμα».

Το άρθρο 3 (το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 2 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης) αναφέρεται στο έγκλημα της παράνομης πρόσβασης σε συστήματα πληροφοριών.

Το άρθρο 4 (το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 5 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης) ρυθμίζει τις παράνομες παρεμβολές σε συστήματα.

Το άρθρο 5 (το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 4 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης) ποινικοποιεί τις παράνομες παρεμβολές σε δεδομένα.

Το άρθρο 6 (το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 3 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης) προσδιορίζει την αξιόποινη πράξη της παράνομης υποκλοπής.

Το άρθρο 7 (αντίστοιχο του άρθρου 6 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης) αναφέρεται στα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη διάπραξη των παραπάνω αναφερόμενων εγκλημάτων.

Το άρθρο 8 προβλέπει την ποινικοποίηση της συμμετοχικής δράσης και της απόπειρας.

Το άρθρο 9 αναφέρεται στο είδος των κυρώσεων που πρέπει να επιβάλλονται στις επιμέρους αξιόποινες πράξεις.

Το άρθρο 10 ρυθμίζει την ευθύνη των νομικών προσώπων, ενώ το άρθρο 11 προβλέπει τις κυρώσεις που πρέπει να επιβάλλονται εναντίον τους.

Το άρθρο 12 αναφέρεται στις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα συμβαλλόμενο μέλος αποκτά δικαιοδοσία για έρευνα και εκδίκαση των εγκλημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 8 της Οδηγίας.

Το άρθρο 13 αναφέρεται στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 8 και στην ύπαρξη σημείων επαφής

που είναι διαθέσιμα σε 24ωρη βάση. Επίσης, ρυθμίζει την διαδικασία σε περιπτώσεις επείγουσών αιτήσεων συνδρομής.

Το άρθρο 14 ρυθμίζει την καταγραφή, την παραγωγή και την παροχή στατιστικών στοιχείων για τα αδικήματα των άρθρων 3 έως 7.

Το άρθρο 15 αναφέρεται στην αντικατάσταση της προγενέστερης απόφασης-πλαισίου 2005/222/ΔΕΥ.

Το άρθρο 16 προβλέπει την υποχρέωση συμμόρφωσης των κρατών μελών με την Οδηγία μέχρι την 4η Σεπτεμβρίου 2015.

Τέλος, το άρθρο 17 αναφέρεται στην υποχρέωση της Επιτροπής να υποβάλει, μέχρι την 4η Σεπτεμβρίου 2017, έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, με την οποία αξιολογείται κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν προς αυτήν, συνοδευόμενη, εφόσον απαιτείται, από νομοθετικές προτάσεις.

Δ. ΤΟ ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΞΕΝΟΦΟΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ ΦΥΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Το υπ.αρ.189 Πρόσθετο Πρωτόκολλο, σχετικά με την ποινικοποίηση ξενοφοβικής και ρατσιστικής φύσης πράξεων, που υπεγράφη στις 28 -1-2003 στο Στρασβούργο, αποτελεί, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, απαραίτητο συμπλήρωμα της Σύμβασης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο.

Η παρατηρούμενη παγκοσμίως, συνεχής, τεχνολογική, οικονομική και εμπορική ανάπτυξη, ενώ, αναμφισβήτητα, συμβάλλει στην προσέγγιση των λαών, δεν οδηγεί όμως και στην απόλυση των φυλετικών διακρίσεων, ενώ η παγκοσμιοποίηση μπορεί να ευνοήσει τον αποκλεισμό αλλά και να ευνοήσει την αύξηση των ανισοτήτων, με βάση τη φυλετική ή εθνική καταγωγή.

Από την υιοθέτηση, το 1948, της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η διεθνής κοινότητα έχει πραγματοποιήσει σημαντικές προόδους στην καταπολέμηση του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων και της ξενοφοβίας με τη θέσπιση κανόνων για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τόσο στο εσωτερικό όσο και στο διεθνές επίπεδο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιου είδους

διεθνούς συνεργασίας αποτελεί η Διεθνής Σύμβαση της Ν. Υόρκης του 1965 για την απόλειψη κάθε είδους φυλετικής διάκρισης, που καταρτίστηκε στα πλαίσια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).

Η εμφάνιση του Διαδικτύου, το οποίο αποτελεί, στις ημέρες μας, το πλέον σύγχρονο και ισχυρό μέσο παγκόσμιας επικοινωνίας, προσφέρει, σε ορισμένα άτομα ή ομάδες ατόμων, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα να προβάλλουν και να προωθούν, μέσω αυτού, θεωρίες ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης και να διακινούν, χωρίς κανένα απολύτως έλεγχο, ταχύτητα και σε ευρύτατη κλίμακα το σχετικό με αυτές υλικό, ενθαρρύνοντας, με τον τρόπο αυτό, σκόπιμα, την τέλεση πράξεων ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης.

Το επικίνδυνο αυτό φαινόμενο καθιστά απολύτως αναγκαία τη θέσπιση ειδικών κανόνων δικαίου για την αντιμετώπιση του. Τέτοιου είδους κανόνες δικαίου περιλαμβάνει το Πρόσθετο Πρωτόκολλο για την ποινικοποίηση πράξεων ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης.

Ειδικότερα, με το Πρόσθετο Πρωτόκολλο διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο, προκειμένου να αντιμετωπισθούν και ξενοφοβικής και ρατσιστικής φύσης πράξεις, εναρμονίζεται το ισχύον στα Συμβαλλόμενα Μέρη ουσιαστικό ποινικό δίκαιο, σχετικά με τη διακίνηση, μέσω του Διαδικτύου, υλικού ξενοφοβικής και ρατσιστικής φύσης και παρέχεται σ' αυτά η δυνατότητα χρήσης των προβλεπόμενων από τη Σύμβαση για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο δικονομικών μέσων.

Σκοπός του Προσθέτου Πρωτοκόλλου είναι σύμφωνα με το άρθρο 1 του πρώτου κεφαλαίου του, η συμπλήρωση των διατάξεων της Σύμβασης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο με την ποινικοποίηση των ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης πράξεων, που τελούνται μέσω συστημάτων υπολογιστών, επιβάλλεται δε στα Συμβαλλόμενα Μέρη, όχι μόνο να λάβουν τα αναγκαία προς τούτο νομοθετικά μέτρα, αλλά συγχρόνως και να μεριμνούν για την ορθή εφαρμογή τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου ο ορισμός «ρατσιστικό και ξενοφοβικό υλικό» περιλαμβάνει κάθε είδους έγγραφο υλικό (π.χ. κείμενα, βιβλία, περιοδικά, δηλώσεις, μηνύματα κ.λπ.), εικόνες (π.χ. αναπαραστάσεις, φωτογραφίες, σχέδια κ.λπ.) και οποιουδήποτε είδους ανάπτυξη ιδεών ή θεωριών, ρατσιστικής ή

ξενοφοβικής φύσης, με μορφή που να επιτρέπει την αποθήκευση, την επεξεργασία ή τη μετάδοσή τους, μέσω συστήματος υπολογιστή.

Η διάταξη του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου², κατοχυρώνει την ελευθερία έκφρασης που περιλαμβάνει τόσο την ελευθερία γνώμης όσο και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή όχι μόνον στις πληροφορίες ή τις ιδέες, που δεν προξενούν βλάβη σε άλλα άτομα ή που είναι ουδέτερες, αλλά ακόμη και σ' εκείνες, που είναι προσβλητικές ή υβριστικές ή προκαλούν ανησυχία στο Κράτος ή σε ένα τμήμα του πληθυσμού του. Το Δικαστήριο του Στρασβούργου έχει όμως παράλληλα δεχθεί, εν όψει των οριζόμενων στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου ότι η άσκηση των κατοχυρωμένων από τη διάταξη του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ ελευθεριών μπορεί να υπαχθεί σε ορισμένες διατυπώσεις, όρους ή περιορισμούς, εφόσον αυτοί προβλέπονται από το νόμο και αποτελούν αναγκαία μέτρα σε μια δημοκρατική κοινωνία για την προάσπιση της εθνικής ασφαλείας, της εδαφικής ακεραιότητας ή της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, την προστασία της ηθικής, της υπόληψης ή των δικαιωμάτων τρίτων κ.λπ.³ και ότι, εφόσον αποδεικνύεται η συνδρομή των πιο πάνω προϋποθέσεων, οι κρατικές ενέργειες με τις οποίες εισάγονται οι σχετικοί περιορισμοί είναι δυνατόν να θεωρηθούν δικαιολογημένες .

²Το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ ορίζει ότι «1.Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν γνώμης ως και την ελευθερίαν λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών ή ιδεών, άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων... 2.Η άσκησις των ελευθεριών τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνας δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία δια την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή την δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας».

³Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου του Στρασβούργου η ελευθερία έκφρασης αποτελεί θεμελιώδες συστατικό κάθε δημοκρατικής κοινωνίας και οι προβλεπόμενοι από την διάταξη της παρ.2 του άρθρου 10 σχετικοί περιορισμοί πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Το Δικαστήριο, προκειμένου να ελέγξει στη συγκεκριμένη περίπτωση τη συνδρομή ή μη του κριτηρίου του «αναγκαίου σε μία δημοκρατική κοινωνία μέτρου», ερευνά, κατά πόσον η καταγγελλόμενη κάθε φορά «επέμβαση» επιβάλλεται ή όχι από «επιτακτική κοινωνική ανάγκη», αν είναι ανάλογη με τον επιδιωκόμενο από το νόμο σκοπό και κατά πόσον οι λόγοι των οποίων γίνεται επίκληση από τις Αρχές, εντός του αναγνωριζόμενου σ' αυτές σχετικού πεδίου διακριτικής ευχέρειας, παρίστανται ή όχι επαρκώς αιτιολογημένοι (βλ. σχετικά Nilsen & Johnsen v. Norway 1999, Lehideux & Isorni v. France 1998, Vogt v. Germany 1995, Jerusalem v. Ausrtia 2001, Odabasi & Kocak v.Turkey 2006 κ.ά. βλ. επίσης ΑΠ 58/2006).

Στο δεύτερο κεφάλαιο του Προσθέτου Πρωτοκόλλου αναφέρονται τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν στο εσωτερικό δίκαιο των Συμβαλλόμενων Μερών και οι πράξεις που τιμωρούνται, δηλαδή η διάδοση υλικού ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης, μέσω συστήματος υπολογιστή (άρθρο 3), η απειλή και η προσβολή με ρατσιστικό και ξενοφοβικό περιεχόμενο (άρθρα 4 και 5, αντίστοιχα), η άρνηση, η υποβάθμιση της σημασίας, η έγκριση, ή δικαιολόγηση της γενοκτονίας ή των εγκλημάτων κατά της Ανθρωπότητας (άρθρο 6), ενώ με το άρθρο 7 του Πρωτοκόλλου αντιμετωπίζεται η συνέργεια και η ηθική αντουργία στην τέλεση τέτοιου είδους πράξεων. Οι αξιόποινες αυτές πράξεις ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης πρέπει να τελούνται «χωρίς δικαίωμα» και από πρόθεση.

Συνεπώς οι προβλεπόμενοι από τις διατάξεις του Προσθέτου Πρωτοκόλλου, περιορισμοί στην ελευθερία έκφρασης των ατόμων, σε ό,τι αφορά την διάδοση ιδεών και πληροφοριών ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης που βλάπτουν τα δικαιώματα άλλων ατόμων είναι, εν όψει των προεκτεθέντων, συμβατοί τόσο με την ΕΣΔΑ όσο και το Σύνταγμα και εφόσον διαπιστωθεί ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση έχουν τηρηθεί οι τασσόμενες από την νομολογία του Δικαστηρίου του Στρασβούργου προϋποθέσεις, οι σχετικοί περιορισμοί είναι νόμιμοι.

Ε. ΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2013/40/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Με το άρθρο πρώτο του παρόντος νόμου κυρώνονται τόσο η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο, όσο και το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Σύμβασης αυτής σχετικά με την ποινικοποίηση πράξεων ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης, που διαπράττονται μέσω Συστημάτων Υπολογιστών το κείμενο των οποίων παρατίθεται αντίστοιχα στην αγγλική, γαλλική και στην ελληνική γλώσσα. Επισημαίνεται ότι σχετικά με το Πρωτόκολλο δεν παρεμβάλλονται άλλες διατάξεις στο Σχέδιο Νόμου, καθώς οι υποχρεώσεις που απορρέουν εξ αυτού για τυποποίηση συγκεκριμένων εγκλημάτων εμπίπτουν σε νομοτυπικές μορφές εγκλημάτων του Π.Κ. και του ν. 927/1979, που τροποποιήθηκε

πρόσφατα με το ν. 4285/2014 με τον οποίο εναρμονίστηκε η εθνική μας νομοθεσία με τις προβλέψεις της Απόφασης- Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ. Η υπαγωγή των προβλεπόμενων στο Πρόσθετο Πρωτόκολλο συμπεριφορών στον νόμο αυτό διευκολύνεται και με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 3 και 81 Α του Ποινικού Κώδικα.

Στο άρθρο δεύτερο παρατίθενται οι διατάξεις ουσιαστικού ποινικού δικαίου, οι οποίες είναι απαραίτητες για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Σύμβαση και την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία.

Ειδικότερα, στο άρθρο 13 του Π.Κ., με στοιχεία η' και θ', εισάγονται, δύο (2) πρόσθετοι ορισμοί, του πληροφοριακού συστήματος και των ψηφιακών δεδομένων, οι οποίοι περιέχονται στην Σύμβαση και την Οδηγία και είναι απαραίτητοι για την ερμηνεία τόσο των νέων διατάξεων που εισάγονται στον Ποινικό Κώδικα, όσο και εκείνων που τροποποιούνται με τον παρόντα νόμο.

Με την προσθήκη του άρθρου 292B στον Ποινικό Κώδικα, η ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται με τις διατάξεις που περιέχονται στα άρθρα 5 της Σύμβασης και 4 της Οδηγίας. Με το εισαγόμενο άρθρο προσαρμόζεται η ποινική προστασία λαμβάνοντας κατ' αρχήν υπόψη την αντίστοιχη ποινική πρόβλεψη για τις επιθέσεις που εκδηλώνονται κατά συστημάτων τηλεφωνικών επικοινωνιών (άρθρο 292Α Π.Κ.), στα πλαίσια όμως των ποινών που η Οδηγία προβλέπει και με γνώμονα την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας ανάλογα με το είδος και την ένταση της προσβολής που οι πράξεις αυτές επιφέρουν. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Οδηγία προβλέπεται αυστηρότερο πλαίσιο ποινής στις περιπτώσεις, όπου η αξιόποινη συμπεριφορά προκαλεί ζημία σε σημαντικό αριθμό πληροφοριακών συστημάτων μέσω της χρήσης εργαλείων που έχουν σχεδιαστεί κυρίως για τον σκοπό αυτόν, τελείται στο πλαίσιο δράσης εγκληματικής οργάνωσης, σε αντιστοιχία με τον ορισμό αυτής στο άρθρο 187 Π.Κ., προκαλεί ιδιαίτερα μεγάλη ζημία ή πλήττει πληροφοριακά συστήματα τα οποία αποτελούν μέρος υποδομής που παρέχει ζωτικής σημασίας αγαθά ή υπηρεσίες για την κοινωνία και το κράτος.

Με το εισαγόμενο άρθρο 292Γ του Ποινικού Κώδικα, σύμφωνα και με το άρθρο 7 της Οδηγίας, ποινικοποιούνται αυτοτελώς συμπεριφορές που κατατείνουν στην τέλεση των εγκλημάτων του άρθρου 292B Π.Κ. και ειδικότερα παραγωγή,

πώληση, διανομή, εισαγωγή, κατοχή κ.λπ. προγραμμάτων ή συσκευών σχεδιασμένων ή προσαρμοσμένων για την τέλεση των πράξεων του άρθρου αυτού.

Το άρθρο 348Α Π.Κ. (πορνογραφία ανηλίκων) έχει ήδη τροποποιηθεί από τον Έλληνα Νομοθέτη, την τελευταία φορά με το ν. 4267/2014, που εναρμόνισε την ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2011/93/ΕΕ. Με την παρούσα τροποποίηση εισάγεται στις παραγράφους 2 και 5 ο όρος του πληροφοριακού συστήματος, όπως ορίζεται στο άρθρο 13 Π.Κ. προκειμένου να αποφευχθεί η ορολογική ανομοιογένεια στις διάφορες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα.

Για τους ίδιους λόγους τροποποιείται και το άρθρο 348Β Π.Κ. με την εισαγωγή του όρου « πληροφοριακά συστήματα».

Τροποποιείται ακόμη το άρθρο 370Γ Π.Κ. Με τη νέα διατύπωση της διάταξης στην δεύτερη παράγραφο τιμωρείται και η χωρίς δικαίωμα πρόσβαση στο σύνολο ή σε τμήμα ενός πληροφοριακού συστήματος, δηλαδή το αποκαλούμενο στην γλώσσα των δραστών hacking.

Με τη νέα διάταξη του άρθρου 370Δ Π.Κ. τιμωρείται αυτοτελώς η παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών μέσω πληροφοριακών συστημάτων και η χρήση των πληροφοριών με ποινές αντίστοιχες της παραβίασης του απορρήτου των τηλεφωνικών επικοινωνιών που προβλέπονται στη διάταξη του άρθρου 370Α Π.Κ. (κάθειρξη μέχρι δέκα ετών). Αν οι πράξεις αυτές συνεπάγονται παραβίαση στρατιωτικού ή διπλωματικού απορρήτου ή αφορούν απόρρητο που αναφέρεται στην ασφάλεια του κράτους σε καιρό πολέμου τιμωρούνται κατά το άρθρο 146 Π.Κ..

Με τη νέα διάταξη του άρθρου 370Ε Π.Κ. τιμωρείται αυτοτελώς η εισαγωγή, διανομή κατοχή και διάθεση προγραμμάτων, συσκευών ή τεχνικών μέσων, με τα οποία θα ήταν δυνατή η πρόσβαση σε πληροφοριακό σύστημα, προκειμένου να διαπραχθούν τα εγκλήματα που αναφέρονται στα άρθρα 370Α μέχρι 370Δ Π.Κ. Με το νέο άρθρο 381Α Π.Κ. εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με τα άρθρο 4 της Σύμβασης και το άρθρο 5 της Οδηγίας. Με τη νέα διάταξη αυτή καλύπτεται ένα κενό της ελληνικής νομοθεσίας και προστατεύονται πλέον αυτοτελώς τα ψηφιακά δεδομένα από πράξεις καταστροφής, διαγραφής αλλοίωσής τους κ.λπ. Έτσι αποφεύγεται το άτοπο τα ψηφιακά δεδομένα να προστατεύονται αντανεκλαστικά μόνο στον βαθμό και την έκταση που πλήττεται ο υλικός τους φορέας (σκληρός δίσκος, φορητή μνήμη κ.λπ.) Στις παραγράφους 2 και 3 προβλέπονται διακεκριμένες παραλλαγές σύμφωνα με τις

ρυθμίσεις της Οδηγίας, ενώ στην παρ. 4 προβλέπεται ότι το βασικό έγκλημα της παρ. 1 διώκεται κατ' έγκληση.

Με το νέο άρθρο 381B Π.Κ. η ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται με το άρθρο 7 της Οδηγίας, που προβλέπει την ποινική ευθύνη προσώπων για πράξεις αγοράς, πώλησης, προμήθειας, κατοχής κ.λπ. προγραμμάτων ή κωδικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την τέλεση διάφορων αξιόποινων πράξεων μεταξύ των οποίων και οι προβλεπόμενες πλέον στο άρθρο 381A Π.Κ..

Τροποποιείται το άρθρο 386Α Π.Κ. (απάτη υπολογιστή) κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 της Σύμβασης. Σύμφωνα με τη νέα διάταξη περιλαμβάνεται πλέον ρητά στις περιπτώσεις απάτης με υπολογιστή και η χρήση (ορθών) δεδομένων που γίνεται χωρίς δικαίωμα, όπως π.χ. στην περίπτωση του δράστη που έχει αποκτήσει παράνομα το όνομα χρήστη και τον κωδικό χρήσης του δικαιούχου.

Με το άρθρο τρίτο επέρχονται τροποποιήσεις στο ν. 2225/1994 και ειδικότερα, επικαιροποιείται η παρ. 1 του άρθρου 4 του νόμου αυτού που αναφέρεται στις περιπτώσεις στις οποίες συντρέχει λόγος άρσης του απορρήτου με την προσθήκη στον σχετικό κατάλογο των άρθρων του Π.Κ. που εισάγονται με το παρόν σχέδιο νόμου, καθώς τα εγκλήματα αυτά λόγω της φύσης τους και του τρόπου τέλεσής τους είναι εξαιρετικά δυσχερές να εξιχνιασθούν χωρίς την άρση του απορρήτου της επικοινωνίας. Επίσης λόγω της συνάφειας που εμφανίζουν με τα νεοεισαχθέντα εγκλήματα, πρέπει να προστεθούν στον κατάλογο του άρθρου 4 ν. 2225/1994, τα αδικήματα των άρθρων 370Α ΠΚ, 292Α ΠΚ, 11 Ν. 3917/11, 15 Ν. 3471/2006 και 10 Ν. 3115/2003.

Άλλωστε, η υφιστάμενη νομοθεσία σχετικά με τη διατήρηση δεδομένων και συγκεκριμένα οι διατάξεις των νόμων 3471/2006 και 3917/2011, που εισήχθησαν με μεταγενέστερες της παρούσας Σύμβασης, σχετικές Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν συγκρούονται με το άρθρο 16 παρ. 2 (κατεπείγουσα διατήρηση αποθηκευμένων δεδομένων υπολογιστών) της παρούσας Σύμβασης, καθώς με το τελευταίο ορίζεται το ανώτατο διάστημα χορήγησης των δεδομένων, κατόπιν του αιτήματος των αρμοδίων αρχών για χορήγηση των ήδη διατηρούμενων δεδομένων.

Επίσης, προστίθεται τελευταίο εδάφιο στο άρθρο 5 παρ. 11 Ν. 2225/1994 με την οποία τιμωρείται όποιος γνωστοποιεί σε τρίτους το γεγονός της άρσης του

απορρήτου καθώς και όποιος παραβιάζει την υποχρέωση εχεμύθειας κατά την διαδικασία της άρσης του απορρήτου.

Με το άρθρο τέταρτο ρυθμίζεται το ζήτημα των διοικητικών κυρώσεων κατά νομικών προσώπων σύμφωνα με το άρθρο 12 της Σύμβασης και το άρθρο 10 της Οδηγίας. Η υιοθέτηση του συστήματος διοικητικών κυρώσεων ακολουθεί το πρότυπο αντίστοιχων ρυθμίσεων κατά την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με άλλες οδηγίες.

Με το άρθρο πέμπτο ορίζεται, σε σχέση με τις προβλεπόμενες από την Σύμβαση διατάξεις περί έκδοσης και αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, ως αρμόδια αρχή το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ενώ με το άρθρο έκτο ορίζεται ως σημείο επαφής για την εκπλήρωση των σκοπών του άρθρου 35 της Σύμβασης («Δίκτυο 24/7») η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας υπό την εποπτεία Εισαγγελέα Εφετών.

Στο άρθρο έβδομο διατυπώνεται από την Ελλάδα η επιφύλαξη ότι θα προβαίνει σε συγκέντρωση δεδομένων κίνησης σε πραγματικό χρόνο με τις προϋποθέσεις που επιτρέπεται, κατά το ελληνικό δίκαιο, η άρση του απορρήτου των επικοινωνιών. Στην δεύτερη παράγραφο του ίδιου άρθρου δηλώνεται από την Ελλάδα ότι θα ισχύει η αρχή του διττού αξιόποινου και για τα αιτήματα διατήρησης των δεδομένων.

ΣΤ. ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ -Ρυθμίσεις σωφρονιστικής και αντεγκληματικής πολιτικής και άλλες διατάξεις (Άρθρα Όγδοο –Εικοστό Δεύτερο)

Άρθρο Όγδοο (Παραγραφή και παύση ποινικής δίωξης):

Με το Άρθρο Όγδοο του νόμου εισάγεται ειδικός λόγος εξάλειψης του αξιόποινου και παύσης της ποινικής δίωξης για αξιόποινες πράξεις σχετικά χαμηλής απαξίας, δηλαδή πταίσματα και πλημμελήματα κατά των οποίων ο νόμος απειλεί ποινή φυλάκισης μέχρι δύο έτη ή χρηματική ποινή ή και τις δύο ποινές, που συνδέεται με την παρέλευση από την τέλεσή τους ορισμένου χρονικού διαστήματος, καθώς και με τον όρο μη τέλεσης νέων αξιόποινων πράξεων (Άρθρο Όγδοο παράγραφοι 1 και 2). Άλλωστε, η βασική ρύθμιση συμπληρώνεται από την πρόβλεψη εξαιρέσεων που αφορούν εγκλήματα που φέρονται να στρέφονται έναντι σημαντικών συμφερόντων του

δημοσίου (δημόσια περιουσία, υπηρεσία, κλπ) ή έναντι ευάλωτων φορέων ιδιαίτερα προστατευόμενων αγαθών (λ.χ. ανήλικοι, μισθωτοί εργαζόμενοι, θύματα ρατσιστικών εγκλημάτων κλπ). Διατηρείται, άλλωστε, ως επαρκής αντεγκληματικός όρος πρόληψης νέων εγκλημάτων η απειλή (παρ. 2) ότι αν ο υπαίτιος αυτών υποπέσει μέσα σε διάστημα δύο ετών σε νέα από δόλο αξιόποινη πράξη για την οποία καταδικαστεί αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη των έξι μηνών θα συνεχιστεί κατ' αυτού και η παυθείσα ποινική δίωξη χωρίς να μπορεί να υπολογιστεί υπέρ του, οδηγώντας σε παραγραφή του αξιοποίνου, ο χρόνος μεταξύ της παύσης της δίωξης και της αμετάκλητης καταδίκης για τη νέα πράξη. Η ρύθμιση κρίνεται αναγκαία ως τρόπος διαχείρισης του σχετικού αριθμού υποθέσεων που εισάγονται στα ποινικά ακροατήρια και συνιστά βελτίωση ανάλογων διατάξεων που έχουν εισαχθεί στο πρόσφατο παρελθόν (βλ. ά. 4 ν. 4043/2012, ά. 8 παρ. 3 ν. 4198/2013). Τέλος, προβλέπεται ειδικά η διατήρηση των συναφών με τις πράξεις αυτές αστικών αξιώσεων και των διοικητικών κυρώσεων.

Άρθρο Ένατο (Παραγραφή και μη εκτέλεση ποινών υπό όρο): Με το Άρθρο Ένατο εισάγεται ρύθμιση παραγραφής ποινών μέχρι έξι μηνών που έχουν επιβληθεί με αποφάσεις, που εκδόθηκαν μέχρι τη δημοσίευση του νόμου, εφόσον δεν έχουν καταστεί αμετάκλητες και οι ποινές αυτές δεν έχουν εκτιθεί με οποιονδήποτε τρόπο (βλ. ανάλογες ρυθμίσεις νόμων 4043/2012 και 4198/2013). Η ρύθμιση αφορά χαμηλού ύψους ποινές που δεν έχουν εκτιθεί έως την έκδοσή του ή δεν έχουν καταστεί αμετάκλητες επιδιώκοντας την απαλλαγή των διωκτικών αρχών από το έργο της εκτέλεσης ποινών χαμηλής απαξίας και την επικέντρωσή τους στις περιπτώσεις της βαρύτερης εγκληματικότητας. Άλλωστε, οι ευνοϊκές για τον καταδικασθέντα συνέπειες του νόμου επέρχονται υπό τον όρο ότι δεν θα τελέσει σε διάστημα δύο ετών νέα από δόλο αξιόποινη πράξη για την οποία θα καταδικαστεί αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας, καθώς αν πραγματοποιηθεί το τελευταίο, τότε η νέα ποινή θα εκτιθεί αθροιστικά με την προηγούμενη. Σε κάθε περίπτωση, στην παρ. 3 της διάταξης καθιερώνεται πρόβλεψη εξαίρεσης για τις ποινές που επιβλήθηκαν σχετικά με εγκλήματα που στρέφονταν κατά της υπηρεσίας, της δημόσιας περιουσίας κ.α.

Άρθρο Δέκατο (Ρυθμίσεις για Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών): Με την παράγραφο 1 του Άρθρου Δέκατου επιδιώκεται η αξιοποίηση της εμπειρίας που έχει

αποκομισθεί από τις εισαγωγικές εξετάσεις στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών. Τα αποτελέσματα αυτών έδειξαν ότι με το να είναι οι συντελεστές βαρύτητας ίδιοι σε όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα δημιουργείται άνιση μεταχείριση σε βάρος των υποψηφίων που πετυχαίνουν υψηλότερη βαθμολογία στα νομικά μαθήματα, που είναι τα μόνα εξεταζόμενα στο δεύτερο τελικό στάδιο της προφορικής εξέτασης, έναντι όσων λαμβάνουν υψηλό βαθμό στα μαθήματα της γενικής παιδείας και της ξένης γλώσσας. Δεδομένου ότι κρίνεται απαραίτητη η γνώση μίας ξένης γλώσσας από τους υποψηφίους, καθώς επίσης και η σωστή χρήση της ελληνικής γλώσσας και η δυνατότητα διατύπωσης απόψεων επί θεμάτων γενικού ενδιαφέροντος, διατηρείται η παρουσία τους στον κύκλο των εξεταζόμενων μαθημάτων, αλλά με χαμηλότερη βαρύτητα έναντι των νομικών, με σκοπό την αρτιότερη εκπαίδευση υποψηφίων δικαστών, που κατ' εξοχήν χειρίζονται νομικά ζητήματα υψηλής δυσκολίας. Εξάλλου, η διαφορά που τυχόν προκύπτει ως προς το προκριματικό στάδιο από την υψηλή επίδοση στα δύο αυτά μαθήματα έναντι των υπολοίπων δεν είναι δυνατόν να καλυφθεί κατά την αξιολόγηση της επίδοσης του υποψηφίου στην προφορική δοκιμασία, όπου τα πρώτα δεν εξετάζονται.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω προτείνεται να οριστεί συντελεστής βαρύτητας για το μάθημα της γενικής παιδείας πέντε δέκατα (0,5), για το μάθημα της ξένης γλώσσας δύο δέκατα (0,2) και για καθένα από τα υπόλοιπα νομικά μαθήματα ένας (1).

Περαιτέρω, με την παράγραφο 2 του Άρθρου Δέκατου αναμορφώνεται ο τρόπος κατάρτισης των εκπαιδευομένων της 22^{ης} εκπαιδευτικής σειράς της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, προκειμένου να επιταχυνθεί ο χρόνος διενέργειας των επόμενων εισαγωγικών εξετάσεων της ΕΣΔι χωρίς να επέρχεται υποχώρηση στην ποιότητα του προγράμματος σπουδών, αφού η διδασκαλία των αντικειμένων κατάρτισης συνδέεται καλύτερα με την αναγκαία πρακτική εξοικείωση των σπουδαστών με συναφή ζητήματα. Συνολικά η κατάρτισή τους διαρκεί από για διάστημα που αρχίζει δέκα ημέρες από την επομένη της κύρωσης του πίνακα οριστικών αποτελεσμάτων και τελειώνει την 10/09/2017. Προτάσσεται η κατάρτιση επί των αντικειμένων του δεύτερου σταδίου κατάρτισης του άρθρου 20 ν. 3689/2008 που διαρκεί έως την 15/01/2017, οπότε και διενεργούνται οι εξετάσεις αποφοίτησης. Μετά το πέρας των τελευταίων, από την 01/02/2017 έως την 10/09/2017, διανύεται το στάδιο της πρακτικής άσκησης στα δικαστήρια της Θεσσαλονίκης, του Συμβουλίου της

Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου και παράλληλα η διδασκαλία των αντικειμένων του πρώτου σταδίου κατάρτισης (ά. 19 παρ. 2 ν. 3689/2008), για τα οποία δεν βαθμολογούνται. Η σύνταξη των πινάκων επιτυχόντων και αξιολόγησης του ήθους και της συμπεριφοράς τους πραγματοποιείται το τρίτο δεκαήμερο του Μαΐου 2017.

Άρθρο Ενδέκατο (Τροποποίηση διατάξεων ν. 1756/1988): Με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη των οργάνων διεύθυνσης των δικαστηρίων και των εισαγγελιών, όπου προβλέπεται εκλογή αυτών από τις οικείες ολομέλειες. Ειδικότερα ορίζεται ότι κατά τις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη των τριμελών συμβουλίων που διευθύνουν τα δικαστήρια, κάθε μέλος της Ολομέλειας εκφράζει την προτίμησή του μόνον σε έναν πρόεδρο και σε έως δύο μέλη, ενώ κατά τις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη των διευθυνόντων των εισαγγελιών κάθε μέλος της Ολομέλειας εκφράζει την προτίμησή του μόνον για έναν εισαγγελέα, αντί του διπλάσιου αριθμού σταυρών προτίμησης που προέβλεπαν οι ισχύουσες μέχρι τώρα διατάξεις. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η αίσθηση ευθύνης των μελών των οικείων Ολομελειών ως προς την επιλογή των καταλληλότερων για την άσκηση καθηκόντων διεύθυνσης προσώπων και ενδυναμώνεται το κύρος του αποτελέσματος των αρχαιρεσιών. Προβλέπεται, ακόμη, η επανεκλογή για μία ακόμη θητεία των προέδρων και μελών των συμβουλίων καθώς και των διευθυνόντων των εισαγγελιών, ώστε να καταστεί δυνατόν να αξιοποιηθεί η ήδη αποκτηθείσα εμπειρία προσώπων που κρίνονται από τις οικείες Ολομέλειες ικανά και κατάλληλα στην άσκηση των ανωτέρω καθηκόντων. Επίσης, καταργείται το αμετάθετο του αναπληρωτή του προέδρου του συμβουλίου και του αναπληρωτή του διευθύνοντα την εισαγγελία, για όσο διαρκεί η θητεία τους, καθώς και η σε περίπτωση προαγωγής τους, παραμονή στη θέση που ασκούν τα καθήκοντά τους. Στην περίπτωση αυτή ο αναπληρωτής που μετατέθηκε ή προήχθη αναπληρώνεται από τον επόμενο κατά τη σειρά ψήφων δικαστή ή εισαγγελέα και σε κάθε περίπτωση από τον αρχαιότερο δικαστή ή εισαγγελέα, για τους οποίους δεν συντρέχουν τα κωλύματα που αναφέρονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 15.

Περαιτέρω, με την τροποποίηση του άρθρου 77B του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (παρ. 6 και 7 Άρθρου Ενδέκατου του νόμου) μειώνεται ο χρόνος ειδικής άσκησης των δόκιμων ειρηνοδικών

σε πρωτοδικείο από 6 σε 2 μήνες (παράγραφος 6), ενώ μειώνεται από δεκαπέντε (15) σε δέκα (10) ημέρες ο χρόνος εμφάνισής τους στο ειρηνοδικείο της πόλης όπου εδρεύει το πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το ειρηνοδικείο που έχει τοποθετηθεί ο ειρηνοδίκης μετά τη συμπλήρωση της κανονικής ή συμπληρωματικής άσκησης στο πρωτοδικείο (παράγραφος 7).

Οι ρυθμίσεις αυτές είναι αναγκαίες προκειμένου να καλυφθούν έγκαιρα, πριν την έναρξη του δικαστικού έτους 2016 -2017, οι ανάγκες που υπάρχουν ως προς τις θέσεις ειρηνοδικών, από όσους θα διοριστούν και τοποθετηθούν στο εξής με στόχο την άμεση έναρξη των προσαθειών επιτάχυνσης της απονομής της δικαιοσύνης.

Άρθρο Δωδέκατο (Σύσταση Επιτροπών για τη σύνταξη νέου ΚΟΔ/ΚΔΔ και νέου ΚΔΥ): Με το Άρθρο Δωδέκατο συνιστώνται επιτροπές με αρμοδιότητα τη σύνταξη νέου Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών και νέου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων, οι οποίοι Κώδικες θα αντικαταστήσουν τους μέχρι σήμερα ισχύοντες. Οι ως άνω Κώδικες θα κυρωθούν από τη Βουλή κατά τη διαδικασία του άρθρου 76 παράγραφος 6 του Συντάγματος. Ακόμη, ρυθμίζονται συναφή με τη σύνθεση και τη λειτουργία των επιτροπών θέματα. Επίσης, παρέχεται η αναγκαία νομοθετική εξουσιοδότηση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προκειμένου να συγκροτήσει τις Επιτροπές και ρυθμίζεται ο χρόνος περάτωσης του έργου τους.

Άρθρο Δέκατο Τρίτο (Ενίσχυση Σωφρονιστικής Διοίκησης): Με το άρθρο 44 του Ν. 4356/2015 (Α' 181) τέθηκε και ψηφίσθηκε εκ παραδρομής ως προσθήκη παράγραφος 5 στο άρθρο 13 του Π.Δ. 101/2014, ενώ ήδη το άρθρο αυτό είχε αναριθμηθεί σε άρθρο 16 με το άρθρο 91 παρ. 7 του Ν. 4307/2014 (Α' 246). Παράλληλα προβλέπεται η λειτουργία του Αυτοτελούς Γραφείου Συντονισμού Φυλακών του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων σε επίπεδο Διεύθυνσης λόγω των επιτελικών καθηκόντων που ασκούνται από αυτό ως κατεξοχήν επιχειρησιακό γραφείο που επικουρεί τον Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής στα καθήκοντά του εποπτείας των Καταστημάτων Κράτησης. Κρίνεται, επομένως, σκόπιμο με το άρθρο Δέκατο Τρίτο να αντικατασταθεί ολόκληρη η παράγραφος 1 του άρθρου 44 του Ν. 4356/2015 (Α' 181), ώστε να γίνει

διόρθωση του αναφερόμενου άρθρου και να προστεθεί η αναγκαία πρόβλεψη για τη λειτουργία της αυτοτελούς οργανικής μονάδας υπό τον τίτλο «Διεύθυνση Συντονισμού Φυλακών», με παράλληλη πρόβλεψη της στελέχωσής της με δύο (2) υπαλλήλους.

Άρθρο Δέκατο Τέταρτο (Εργασιακά θέματα υπαλλήλων Καταστημάτων Κράτησης): Με τη ρύθμιση του Άρθρου Δέκατο Τέταρτο προτείνονται διατάξεις σχετικά με: α. την καταβολή ωρών νυχτερινής απασχόλησης εργασίων ημερών, ημερήσιας και νυχτερινής απασχόλησης κατά τις Κυριακές και εξαιρεσιμες ημέρες, προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας και καθ' υπέρβαση της εβδομαδιαίας υποχρεωτικής εργασίας, καθώς και των ωρών απογευματινής υπερωριακής εργασίας για το προσωπικό που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και στην υπηρεσία εξωτερικής φρούρησης αυτών κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-2016 έως 11-1-2016, που δεν κατέστη δυνατή λόγω μη έγκαιρης δημοσίευσης των σχετικών υπουργικών αποφάσεων, β. την καταβολή των ωρών για εργασία πέραν του πενθημέρου στο προσωπικό που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και στην υπηρεσία εξωτερικής φρούρησης αυτών κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-2016 έως 11-1-2016, που δεν κατέστη δυνατή λόγω μη έγκαιρης έκδοσης της σχετικής υπουργικής απόφασης και γ. την καταβολή της οφειλομένης αποζημίωσης για παρασχεθείσα, κατά τα έτη 2013, 2014 και 2015 υπερωριακή εργασία των υπαλλήλων των καταστημάτων κράτησης κατά τις εξαιρεσιμες ημέρες και νυχτερινές ώρες, καθώς και για απασχόληση πέραν του πενθημέρου, λόγω μη έγκαιρης έκδοσης των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής.

Άρθρο Δέκατο Πέμπτο (Παράταση ρυθμίσεων ν. 4322/2015): Με το άρθρο Δέκατο Πέμπτο παρατείνεται η εφαρμογή των ρυθμίσεων που εισήχθησαν με το Ν. 4322/2015 (ΦΕΚ Α' 42/27.04.2015). Ειδικότερα, μέσω αυτής επιδιώκεται η διατήρηση στα σωφρονιστικά καταστήματα συνθηκών διαβίωσης που δεν οδηγούν, με τη μορφή του υπέρμετρου συνωστισμού, σε παραβίαση των διεθνών κανόνων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εξασφαλίζουν τους αναγκαίους όρους για την ορθή διοίκηση του οικείου συστήματος. Παράλληλα, λαμβάνεται μέριμνα για την ειδικοπροληπτική επίδραση της διάταξης στη συμπεριφορά των απολυομένων αφού προβλέπεται η έκτιση του υπολοίπου της ποινής σε περίπτωση τέλεσης εκ δόλου αδικήματος εντός πέντε ετών από την απόλυση.

Άρθρο Δέκατο Έκτο (Εξουσιοδοτική διάταξη σχετικά με το Αναμορφωτικό Μέτρο της Παροχής Κοινωνικού Εργασίας): Η εφαρμογή της κοινωνικού εργαίας, σε αντίθεση με τις ιδρυματικές κυρώσεις και τις δυσμενείς τους προεκτάσεις, συνδέεται, ως γνωστόν, με πολλαπλά θετικά αποτελέσματα στους ανήλικους δράστες εγκλημάτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η διάρρηξη του κύκλου της υποτροπής. Το ρυθμιστικό πλαίσιο της εφαρμογής του, ωστόσο, είναι ελλιπές, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα στην πράξη. Η προσθήκη της εν λόγω εξουσιοδοτικής διάταξης είναι απαραίτητη, προκειμένου να εκδοθούν οι αναγκαίες υπουργικές αποφάσεις για τη διευκόλυνση και την ενίσχυση της εφαρμογής του αναμορφωτικού αυτού μέτρου.

Άρθρο Δέκατο Έβδομο (Θέματα εξωτερικής φρουράς Καταστημάτων Κράτησης): Με την παρούσα διάταξη της παραγράφου 1 του Άρθρου Δέκατου Έβδομου επιδιώκεται η ενίσχυση της ασφάλειας των Καταστημάτων Κράτησης, μέσω της στελέχωσης των εξωτερικών θυρωρείων με ένοπλο προσωπικό. Ειδικότερα, η ενίσχυση της ασφάλειας των εξωτερικών θυρών των καταστημάτων κράτησης θα συμβάλει στην επαύξηση τόσο της φύλαξης του εποπτευόμενου χώρου όσο και του ελέγχου των εισερχομένων στα καταστήματα προσώπων και πραγμάτων. Η εφαρμογή της διάταξης αυτής θα γίνει σταδιακά ανάλογα με τις δυνατότητες που υπάρχουν σε κάθε κατάσταση κράτησης έτσι ώστε να αξιοποιείται στο μεγαλύτερο δυνατό το υπάρχον προσωπικό χωρίς να διαταράσσεται η εύρυθμη λειτουργία των καταστημάτων κράτησης.

Η διάταξη της παραγράφου 2 του Άρθρου Δέκατου Έβδομου στοχεύει στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στα καταστήματα κράτησης και επιδιώκει την κάλυψη επείγουσών αναγκών σε επιστημονικό προσωπικό που είναι αναγκαίο για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στα καταστήματα, χωρίς υποχώρηση στο επίπεδο ασφάλειας το παρεχόμενο από τις υπηρεσίες εξωτερικής φρούρησης.

Άρθρο Δέκατο Όγδοο (Ρυθμίσεις για τρίτεκνους): Με την παρούσα διάταξη επιτυγχάνεται, ιδίως με την παράγραφο 5, η ουσιαστική στήριξη των τρίτεκνων

οικογενειών σε θέματα προσλήψεων. Η ανάγκη αυτή εμφανίζεται ενόψει και του μεγάλου δημογραφικού ζητήματος που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Παράλληλα, πραγματοποιείται η ενιαιοποίηση των διατάξεων του ν.4368/2016 και του ν. 2643/1998, που ρυθμίζουν το καθεστώς προσλήψεων, για μέλη πολυτέκνων και τριτέκνων οικογενειών.

Άρθρο Δέκατο Ένατο (Εξουσιοδοτική διάταξη για την προστασία μαρτύρων): Στη ρύθμιση του άρθρου 9 παράγραφος 3 του νόμου 2928/2001 (ΦΕΚ Α' 141) σχετικά με την προστασία μαρτύρων ορισμένες συνεχόμενες με αυτή διαδικασίες υλοποίησης μέτρων προστασίας απαιτούν τη συμπερίληψη στην οικεία κοινή υπουργική απόφαση διατάξεων αρμοδιότητας των Υπουργών Εξωτερικών και Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (όπως ιδίως χρήση εικονικών στοιχείων για την έκδοση ταυτότητας ή άλλων δημόσιων εγγράφων με δυνατότητα οριστικής μεταβολής τους, μετεγκατάσταση στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό καθώς και μετάθεση ή μετάταξη ή απόσπαση για αόριστο χρονικό διάστημα, με δυνατότητα ανάκλησής της, των δημοσίων υπαλλήλων κλπ). Παρόλα αυτά, τέτοια αναφορά έλειπε, με συνέπεια την αδυναμία επαρκούς καθορισμού του αρμόδιου φορέα και της διαδικασίας υλοποίησης των μέτρων προστασίας του ως άνω νόμου.

Άρθρο Εικοστό (Συμπλήρωση παραγράφου στο άρθρο 192 ν. 4389/2016): Με την παρούσα ρύθμιση συμπληρώνεται το άρθρο 192 του ν. 4389/2016. Οι εμπειρογνώμονες ή τα μέλη Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων ή άλλων γνωμοδοτικών οργάνων της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. (στο εξής: Εταιρεία) και των άμεσων θυγατρικών της, ως γνωμοδοτικά όργανα, δρουν με σκοπό την παροχή τεχνογνωσίας στα αποφασιστικά όργανα. Μέσω αυτής της δράσης τους στηρίζεται με αξιόπιστο τρόπο η διαχειριστική και λειτουργική επάρκεια των εν λόγω εταιρειών. Ως εκ τούτου, η αναγκαία διατύπωση της επιστημονικής γνώμης των ανωτέρω συγκροτεί τον πυρήνα των καθηκόντων τους και ασκείται ελεύθερα, υποκείμενη στους περιορισμούς που απορρέουν από τις προβλεπόμενες στο νόμο διαδικασίες ή τα οριζόμενα στους εσωτερικούς κανονισμούς και τα καταστατικά των εταιρειών.

Σχετική πρόνοια έχει ήδη ληφθεί, όπως ειδικότερα αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 189 του νόμου 4389/2016 (ΦΕΚ Α' 94/27-05-2016), όπου και ορίζεται ότι η λειτουργία της Εταιρείας και των άμεσων θυγατρικών της θα ρυθμιστεί με Εσωτερικό Κανονισμό. Σε αυτόν, θα γίνεται χρήση διεθνώς αναγνωρισμένων πρακτικών και κατευθυντηρίων γραμμών του ΟΟΣΑ και θα ρυθμίζονται οι τυχόν ειδικότερες υποχρεώσεις των εμπειρογνομόνων και άλλων συμβούλων που προσλαμβάνονται ή απασχολούνται σχετικά. Επίσης, θα καθορίζεται η πολιτική επενδύσεων, διαχείρισης κινδύνων κλπ προς τις οποίες συνάπτονται οι παρεχόμενες γνωμοδοτήσεις. Άλλωστε, με βάση την παρ. 2 του ίδιου άρθρου η Γενική Συνέλευση, μετά από πρόταση του Εποπτικού Συμβουλίου, δύναται να εκδίδει ειδικές αποφάσεις με τις οποίες θα ρυθμίζονται ένα ή περισσότερα σχετικά θέματα, όπως λ.χ. μπορεί να είναι και ο τρόπος δράσης όσων παρέχουν γνωμοδότηση σε αποφασιστικά όργανα. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι με τον Εσωτερικό Κανονισμό μπορεί να ορίζονται και τεχνικά ή λεπτομερειακά ζητήματα σχετικά με τη λειτουργία της Εταιρείας και των άμεσων θυγατρικών της. Τέλος, ανάλογα ζητήματα ρυθμίζονται ήδη από τα καταστατικά των εταιρειών.

Οι εμπειρογνώμονες, συνεπώς, που γνωμοδότησαν, τηρώντας τα οριζόμενα στα ανωτέρω εσωτερικά κείμενα, δε δύναται να θεωρηθεί ότι άσκησαν πλημμελώς τα καθήκοντά τους και ως εκ τούτου καμία ποινική ή αστική ευθύνη δεν δύναται να θεμελιωθεί εναντίον τους. Τεκμαίρεται δε, ότι κατά την γνωμοδότηση τηρήθηκαν τα οριζόμενα στα εσωτερικά κείμενα και τις διατάξεις του νόμου, όταν η σχετική διαδικασία κρίνεται θετικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

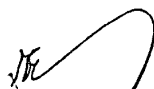
Άρθρο Εικοστό Πρώτο (Μεταβατικές διατάξεις): Με την μεταβατική διάταξη του Εικοστού Πρώτου άρθρου προβλέπεται ο τρόπος τοποθέτησης του Προϊσταμένου Διεύθυνσης της αυτοτελούς οργανικής μονάδας υπό τον τίτλο «Διεύθυνση Συντονισμού Φυλακών» όπως προβλέπεται στο άρθρο Δέκατο Τρίτο του παρόντος, μέχρι την πλήρη εφαρμογή του ν. 4369/2016 περί επιλογής και τοποθέτησης προϊσταμένων.

Άρθρο Εικοστό Δεύτερο: ορίζεται το χρονικό σημείο έναρξης ισχύος του νόμου, καθώς και της Σύμβασης και του Πρωτοκόλλου που κυρώνονται.

Αθήνα, 30 Ιουνίου 2016

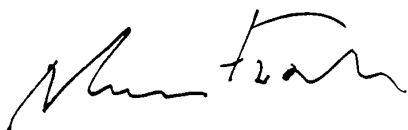
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

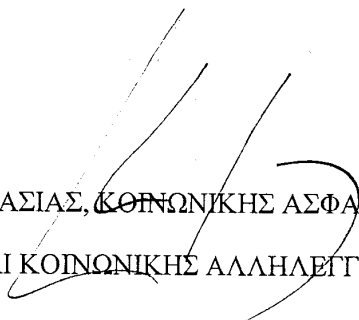
Π. ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ν. ΚΟΤΖΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

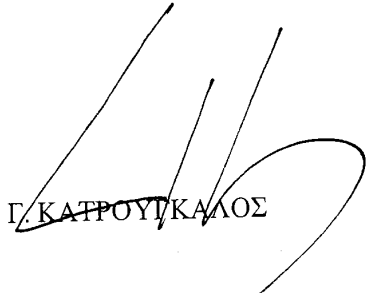
Γ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

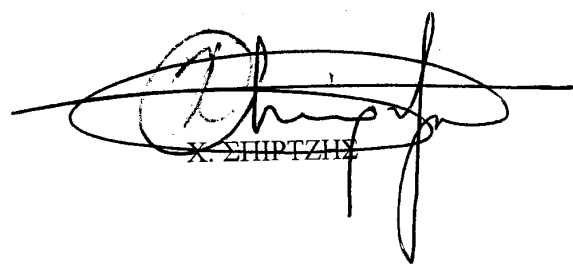

Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

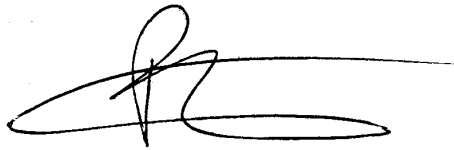

Γ. ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

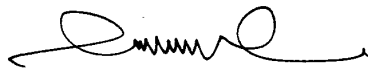
Χ. ΣΗΡΤΖΗΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

Χ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

Ν. ΤΟΣΚΑΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ